

Jaume Ministral i Masià

Ahir vam presentar a la Casa de Cultura de Girona la novel·la d'en Joan Manuel Soldevilla, *L'amic de Praga* (Barcelona, Columna, 2018). L'autor, catedràtic de literatura a l'Institut Ramon Muntaner de Figueres, ja s'havia donat a conèixer com a escriptor amb llibres i treballs diversos sobre el món del còmic i de la biografia. Ara, però, ens proposa una novel·la que gira al voltant de la vida i de les relacions de Jaume Ministral i Masià i un metge txec, comunista, Frantisek Kriegel. El fil conductor és la recerca que duen a terme dos joves investigadors empordanesos a partir de la troballa circumstancial en un mercat de llibre vell d'una de les novel·les policiaques que havia publicat Ministral amb pseudònim.

Estirant el fil teixeixen la biografia de Ministral, en reivindiquen l'obra i la figura, i es concentren en les relacions entre el jove gironí i el metge txec que coincideixen durant la guerra civil en una unitat mèdica al front de l'Ebre, on Kriegel, brigadista internacional, dirigeix la unitat i Ministral li fa de secretari. L'elaboració obsessiva de les estadístiques dels casos tractats i de les circumstàncies que els envoltaven explicita la voluntat de fer amb el coneixement de la pràctica mèdica en temps de guerra noves estratègies per avaluar la millor manera d'atendre els ferits, acostant als mateixos escenaris de la guerra els centres hospitalaris ambulants.

El comiat del metge, quan els brigadistes van haver d'abandonar la guerra, marca un punt d'inflexió i determina l'impacte moral i ètic que Kriegel havia deixat en Ministral. La relació entre un comunista convençut i un catòlic feiocista militant dibuixa la riquesa de les relacions humanes i la força i la prevalença de posicions ideològiques allunyades d'uns valors bàsics compartits.

La troballa casual d'una notícia sobre Kriegel en la premsa dels anys seixanta desvetlla en Ministral l'interès i la curiositat per refer ponts i tractar de reconstruir les relacions amb l'amic txec. Es despleguen així com dues biografies paral·leles: d'una banda la de Jaume Ministral en la seva successiva i simultània faceta de mestre, escriptor, guionista, divulgador i la presentació de la seva obra des dels primers llibres dels darrers anys quaranta publicats sovint amb pseudònim (Egor Jernovich i J. Lartsinim), gairebé sempre en castellà i de narrativa policíaca, fins la celebrada *Ciutat petita i delicada* de 1975 dedicada a la ciutat de Girona i les obres posteriors escrites ja en català, algunes reeditades per Quim Curbet o la Fundació Valvi. De l'altra la de Frantisek Kriegel, que després de la seva estada a Espanya durant la Guerra Civil continuaria la seva acció humanitària en els fronts de guerra a França, Birmània, Borneo i la Xina fins al seu retorn a Praga amb un paper destacat en la vida del partit comunista txec i la seva evolució liberalitzadora fins a encarar-se amb la invasió russa i la intervenció soviètica aturant el procés reformista. Detingut i/o vigilat segons els moments, Kriegel seria un referent dissident a l'interior mateix del partit comunista.

Per camins de clandestinitat, Ministral, aprofitant les xarxes del partit comunista i apel·lant a la familiaritat de Teresa Pàmies amb aquesta operativa, reprèn un contacte epistolar, esporàdic i intervingut per la censura, amb

el seu amic i mestre. Una relació que mai no es materialitza del tot amb un retrobament si no és ja en la part més novel·lesca i explícita del llibre com a colofó.

En la descoberta de Ministral desfilen els escenaris més freqüentats de la vida cultural i literària de Girona i Guillem Terribas hi juga el paper sempitern de relacions públiques impenitent, Carme Renedo del servei de biblioteques hi fa de pont per intentar facilitar la creació d'un fons públic amb la documentació de Ministral, Natàlia Molero fa d'interessada mediatra per facilitar l'acollida d'algunes activitats a la Casa de Cultura i tota la família Ministral i especialment Teresa Ministral Boada fan de pont amb la vida de Ministral a cavall de Barcelona, Girona on va néixer i Maçanet de Cabrenys on passava les vacances i on va ser enterrat. Un pont que passa per la cura filial, delicada i sensible, de documents i cartes i molt principalment els dietaris, amb dibuixos, dels anys de la guerra del Ministral mobilitzat.

És doncs una novel·la d'un realisme intens i d'una proximitat i familiaritat manifesta que es fa del tot llegidora amb el recurs constant als diàlegs entre els dos investigadors que culminen el seu treball i la seva descoberta. L'autor se serveix de la novel·la per fer una reivindicació a fons de Jaume Ministral i un al·legat contra l'oblit i l'arraconament de la seva obra en alguns ambients literaris que no l'haurien considerat en el seu just valor.

Aquesta novel·la, realista i documentada, no és fruit de la casualitat. En realitat ara fa cinc anys (2013) que l'Ajuntament de Girona va iniciar la col·lecció «Girona biografies» de la que n'han sortit fins ara sis títols, alguns dedicats a alcaldes de la ciutat de diferents períodes i que ja hem comentat en els nostres articles i el darrer de Neus Real dedicat a Aurora Bertrana i publicat a finals de 2017.

Doncs bé, la col·lecció es va encetar justament amb un llibre on Joan Manuel Soldevilla, fent d'editor a l'anglesa, publicava textos de gent diversa dedicats a Jaume Ministral i Masià (Ajuntament de Girona, col·lecció «Girona Biografies», 2013). Hi destaca una emocionada i emocionant «Carta al pare» plena de tendresa escrita per Teresa Ministral Boada, un text de Narcís Jordi Aragó, un altre d'Alejandro Martínez Viturtia i la base de la biografia establerta i documentada per Joan Manuel Soldevilla. En aquest llibre de 2013 hi ha ja l'embrió de la novel·la que ara comentem i reproduïa fotografies, textos i dibuixos molt il·lustratius de la biografia de Jaume Ministral i Masià.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/opinio/2018/02/09/jaume-ministral-masia/894861.html?utm_source=rss